

GUD & MILJØET. HVA SIER BIBELEN?
KJELL ARNE NORUM
VERBUM, 2. OPLAG, 2019
174 SIDER

Anmeldt af Kurt Christensen

Den norske teolog og præst Kjell Arne Norum advarer i forordet til *Gud & miljøet. Hva sier Bibelen?* om, at en læsning af bogen måske vil føre til et forandret liv. Denne advarsel er efter mit skøn vel anbragt. For jeg kan ikke forestille mig, at nogen læser vil være helt den samme efter at have stiftet bekendtskab med denne bog. Det er ikke fordi Norum behandler emnet »Gud & miljøet« med høj stemmeføring, men lavmælt og indtrængende gør han opmærksom på, at vores klode på mange ledder er i ubalance. »Jorden har feber!« (68). Og ifølge Norum burde vi kristne egentlig gå forrest i bestræbelserne på at ændre kursen. Naturen har nemlig en hel central plads i en afbalanceret kristen forståelse af tilværelsen. Miljøvern er derfor dybt grundfæstet i det kristne verdensbillede (63).

Norums udgangspunkt er som hos et massivt flertal af klimaforskere, at problemerne hovedsageligt skyldes, at vi mennesker har påvirket klimaet i uheldig

retning (7). Og set fra en kristen synsvinkel betyder det, at vi mennesker på grund af hovmod og grådighed ikke har forvaltet Guds forunderligt fine skaberværk på ansvarlig vis.

Norums ambition er nu at give en grundig bibelsk undervisning i et enkelt sprog om naturen og miljøet. Og han hævder i den forbindelse – og dokumenterer langt på vej – at Bibelen er en alsidig grundbog for miljøforvaltning (128). Under alle omstændigheder siger Bibelen mere om natur og miljøvern, end man lige skulle tro.

Bogen er inddelt i seks kapitler: 1) Hva er et menneske?; 2) Fortellingene om skapelsen; 3) Hva sier Bibelen om naturen?; 4) Vårt ansvar for naturen; 5) Hvordan står det til med kloden vår? 6) Holdninger og livsstil. Og den afsluttes med en »Samtale- og studieplan«, som lægger op til 8 samlinger om bogens indhold.

Mens de fire første og det sidste kapitel beskriver Bibelens syn på naturen og mil-

jøet (bredt forstået) og vort ansvar som kristne, skiller det femte kapitel »Hvordan står det til med kloden vår?« sig ud. Her får vi en nøgtern situationsrapport over klodens tilstand – og forsigtige prognoser for fremtiden – med fokus på forurening, forbrug af resurser, klimaændring og trusler mod dyreliv og mangfoldigheden af arter. Og det fremgår af »Tak« (148), at Norum i forbindelse med udarbejdelsen af dette kapitel og bogen som helhed har konsulteret en række norske fagfolk.

Vi får i dette kapitel en lang række foruroligende informationer. Bl.a. at der hvert år fældes regnskov svarende til hele Danmarks areal. Og at kloden årligt har en befolkningstilvækst svarende til Tysklands indbyggertal.

Dykker vi ned i indholdet i de bibelfokuserende kapitler vil jeg pege på to ting:

Norum fremhæver gentagne gange, at næstekærlighedsbudet (og det femte bud) forpligter os til at tage vare på naturen. For når naturen kommer i ubalance, viser al erfaring nemlig, at det primært går ud over de fattige. De har nemlig hverken midler til at beskytte sig eller midler til at komme på fode igen. Hertil kommer, at ødelæggelse af naturen og rovdrift af resurser er tyveri fra de kommende generationer.

Og så præsterer Norum i kapitlet »Holdninger og livsstil« det kunststykke at gøre et enkelt og miljøvenligt liv nærmest tillokkende og attråværdigt for forbrugsfikserede skandinaver!

Bogen, som her og der er krydret med tankevækkende citater og digte m.m., fremlægger på pædagogisk og afbalance-ret måde, hvad Bibelen siger om naturen

og miljøvern. Og det er som sagt mere, end man lige skulle tro. Den er nøgtern og alvorlig, drevet af en realistisk uro over tingenes tilstand og bekymring for fremtiden, men ikke overdrevet dramatiserende, så man trues af handlingslammelse. Tværtimod peger Norum på, at ikke blot de store og afgørende politiske beslutninger, men også det, som vi hver især kan gøre, har betydning – med et citat: »Det haster – det koster – det nytter.«

Som fagteolog kunne man efter min vurdering godt have ønsket sig et mere historisk perspektiv på emnet. Ligeledes kunne den internationale teologiske forskning og debat være mere tydelig tematiseret. Det samme gælder en direkte stillingtagen til den ofte hørte anklage, at det netop er den jødisk-kristne afsakralisering af naturen, som er den dybereliggende årsag til, at man i den vestlige verden primært har forstået naturen som »råvare«. Men disse debatemner ligger tydeligvis udenfor bogens sigte.

Hvis man derimod er på udkig efter en bog, som giver en grundig bibelsk undervisning i et enkelt sprog om naturen og miljøet, hvilket som nævnt er bogens sigte, kan *Gud & miljøet. Hva sier Bibelen* klart anbefales. Og den vil efter mit skøn også være et meget velegnet udgangspunkt for en studiekreds. Hvis man vel at mærke vil løbe risikoen for, at bogen vil kunne resultere i et noget forandret liv.

Bogen er i Norge godkendt af Kristelig Studieforbund, hvilket betyder, at grupper, som (i Norge) vil bruge bogen, kan søge om statsstøtte til studiearbejdet.